

Velkommen til høstens første utstilling i Risør Kunstpark

Runa Boger **Tid – Tanke – Rom.**

Alle arbeidene her vises for første gang. Det er resultat av en ca 3-års arbeidsperiode, hvorav det siste året med tanke på at de skulle vises i Risør Kunstpark! Til utstillingen følger det også en helt fersk katalog. Den kan dere ta med dere, helt gratis. Veldig vakker må jeg si... Forordet i katalogen er skrevet av kunsthistoriker Hilde Mortvedt, som er her i dag. Informativt og kan anbefales! Jeg har nok sakset litt fra katalogen, i det jeg kommer til å si.

Tema for utstillingsprosjektet er studier av Eva Hesses tegninger. Eva Hesse var en ukonvensjonell og radikal kunstner på 1960-tallet i New York. Familien emigrerte til USA fra Tyskland i 1939. Hun var 34 år da hun døde i 1970. Hesse var opptatt av absurditeten i kunsten og arbeidet med myke og forgjengelige materialer i skulpturelle former. Latex, glassfiber og plastikk, tekstil og tråder er materialer som smuldrer bort – altså som livet selv. Fra abstrakt ekspresjonisme i yngre år, ble hun etterhvert en del av den minimalistiske bevegelsen. Sol Le Witt og Donald Judd var samtidige og venner til postminimalisme; som bl.a. betegnes med ikke-mekanisk repetisjon og lekenhet, ofte mot det erotiske eller absurde.

I de siste par årene av sitt liv gjorde Eva Hesse en serie tegninger på papir. Det er disse tegningene Runa har utforsket og hentet motiver fra. Det kan kalles appropriasjon, men utført i et tekstilt materiale. I dette ligger en hyllest - hommage - til en kvinnelig kunstner som representerte en ny trend med personlige visjoner og som banet vei for andre kvinnelige kunstnere. Eva Hesse hadde en kort og ekstraordinær karriere som fikk betydning for flere generasjoner kunstnere.

Et tema, eller motiv Runa tidligere har arbeidet med i sine tekstile bilder er dører, vinduer og hus. Serier inspirert fra reiser - til Cuba og Østerdalen. Vinduene reflekterte lys og motiver fra interiøret bak eller eksteriøret. Et vindu kan sees som et øye som ser på oss, eller som vi ser igjennom. Dette var fargesterke tekstilbilder. På en reise i Tyskland var hun innom Düsseldorf og et stort statlig museum som viste en utstilling med nettopp tema; vinduer i kunsten. Vi kjenner alle f.eks Matisse sine vindusbilder, og det viser seg at svært mange har arbeidet med dette motivet. Det var på denne utstillingen Runa ble oppmerksom på at Eva Hesse også hadde arbeidet med motiv som kan tolkes som vinduer.

I denne perioden studerte Runa kunsthistorie. Hun var bevisst på at hun ville bruke studiet til å få mere kunnskap om de store kvinnelige kunstnerne. Kunstnere med stor innflytelse i sin samtid, men ikke i nærheten av samme oppmerksomhet som deres mannlige kollegaer i ettertid.

Masteroppgaven hadde tittel: Magdalena Abakanowicz og Norge: Stilskaper eller frigjørende forbilde?

Noen her husker sikkert Abakanowicz' utstilling på Høvikodden i 1977. En utstilling som HELE kunst Norge måtte forholde seg til. Abakanowicz brukte rommet som en installasjon på en måte som ikke var gjort tidligere, selvbevisst og fryktløs. I tillegg var hun pen så de mannlige kollegaene og kunstkritikere lå flate. Svaret på oppgaven til Runa var nok: et frigjørende forbilde, SOM Eva Hesse også var det – for andre kvinner. Og det gjaldt ikke minst for tekstilkunstnerne!

Runa er utdannet på kunst og håndverksskolen i Oslo første halvdel av 1970-tallet. Hun gikk i en sterk klasse, der så godt som alle er aktive på dagens kunstscene, og de var det første kullet som hadde Gro Jessen som lærer. Runa har vært – og er en viktig person innen fagmiljøet og var i flere år leder for Norske Tekstilkunstnere, blant annet.

Nå skal jeg fortelle noe som sier litt om Runas trofasthet:

Læreren på stofftrykkverkstedet i Oslo, (altså vi er tilbake til på Kunst - og håndverksskolen) het Jytte Lindhardt. Hun var dansk, kom til Norge på 50-tallet for å bygge opp stofftrykkundervisningen i Norge. I Danmark fantes flere verksteder som hånd trykkede tekstiler. Jyttes verksted var en av dem. Jytte gjorde sitt beste i bortimot 40 år på å fore oss med teori: kjemikunnskap om de ulike fargestoffene og ulike teknikker. På pære dansk, med stensilerte kråketær, ikke alle var like motiverte for å ta til seg hennes kunnskap – men Runa var. Runa besøkte Jytte jevnlig også etter at hun var pensjonert og fulgte henne da hun flyttet tilbake til Danmark, til Bornholm. Der feiret de også hennes 100 års dag. Ja, Jytte levde til hun var 102 år, ett under tatt i betraktning at hun levde mesteparten av sitt liv i stofftrykk-kjelleren i Ullevålsveien med dampende kjeler og et stort sett ikke fungerende utluftningsanlegg.

På den tiden og senere var stofftrykk ensbetydende med bomull og silke, stort sett, ull var noe veverne drev med. Å få til et ønsket fargeuttrykk på bomull – uansett kvalitet er utfordrende, og kan være ganske frustrerende. Skissene på papir var ofte sterkere og mere uttrykksfulle... Et dilemma også Runa slet med. Men da hun for en 25 år siden begynte å farge inn, eller trykke på ull falt tinga på plass for henne. Ullstoffer, gjerne militære ulltepper fra overskuddslagrene har siden vært hennes hovedmateriale. Mattheten i ulla og at mengden av fargestoffer i materialet kan styres via gjentatte innfarginger gjør susen. Da stofftrykkverkstedet på Kunst- og håndverksskolen flyttet opp et par etasjer, fikk Runa med seg mange av fargestoffene. Ingen brukte sånt lengre!

Jeg avslutter med Runa egne ord fra katalogen:

Det startet som en form for appropriasjon, men hvor det tekstile materialet var en førende veiviser. Med fokus på det formale finner innholdet sitt uttrykk i komposisjonen. Spenningen mellom to farger, forholdet farge og form. Hvordan formelementer og størrelse forandrer billedflaten. Hvordan ulike tekstile kvaliteter formidler fargeenergi, stemning, tilstand. Hvordan bygge komposisjoner som fremhever materialets sanselighet? Det tekstile materialet har tilknytning til kjønn og identitet - på godt og vondt. Historisk sett er jeg fascinert av kvinnelige kunstnere og feminisme i kunsten. Inngangen til mine arbeider har referanse til og tar utgangspunkt i min tekstile arv, erfaring, utdanning og et langt liv som tekstilkunstner. Dette er et prosjekt som kombinerer mitt engasjement både som tekstilkunstner og som kunsthistoriker.

Da gjenstår det bare å gratulere deg, Runa med denne fantastiske utstillingen. Og tusen takk til publikum som stiller opp!

Anne Aanerud

